

openbare
montessori
basisschool

DE CLIPPER

Beleidsnotitie sociaal-emotioneel 2021-2022

De Clipper

September 2021

**BO
OR** kwaliteit in
onderwijs

Inhoud

Beleidsnotitie sociaal-emotionele ontwikkeling	3
De periode van groepsvorming	3
De fase van waarnemen	3
De fase van begrijpen	4
De fase van plannen	4
De fase van handelen	4
De fase van evalueren	5

Beleidsnotitie sociaal-emotionele ontwikkeling

Als school streven we ernaar de leerlingen sociaal-emotioneel competent te laten zijn. De leerlingen moeten in staat zijn om op een adequate manier met zichzelf en met anderen om te gaan. Zij moeten hiervoor kennis, inzicht, vaardigheden en houdingen ontwikkelen. We werken cyclisch in een proces van waarnemen, begrijpen, plannen, handelen en evalueren. Het cyclische werken speelt zich in de jaarcyclus van een cursusjaar herhaald af.

De periode van groepsvorming

Elk schooljaar wordt er een nieuwe groep gevormd. Er gaan leerlingen weg, er komen leerlingen bij en soms verandert de groepsleerkracht. De groep moet opnieuw gevormd worden. Bij aanvang schooljaar is het belangrijk dat de groep qua sfeer en structuur binnen 6 weken gevormd wordt. Een goede begeleiding bij deze groepsvorming is essentieel. De leerkrachten zijn bekend met het groepsontwikkelingsmodel van Tuckman en houden zich de eerste 6 weken bezig met de "Gouden Weken". In deze weken bieden de leerkrachten dagelijks een activiteit aan om de 5 fasen (forming, storming, norming, performing en reforming) van groepsontwikkeling binnen de groep neer te zetten.

De fase van waarnemen

Het waarnemen gebeurt in de dagelijkse routine met behulp van de emo-meter vanaf groep 3. Kinderen kunnen 3 keer per dag aangeven hoe zij in hun vel zitten. De leerkracht signaleert zo snel wanneer er negatieve gevoelens zijn. De leerkracht gaat dan in gesprek met de leerling of met de groep om de negativiteit weg te krijgen. De leerkracht laat, indien nodig, leerlingen reflecteren op eigen gedrag en reikt handvatten aan waar nodig. De leerkracht observeert in verschillende situaties en vult (na een week of 8-10) de ZIEN!-leerkrachtobservatielijst in en vanaf groep 5 vullen de leerlingen een leerlingenvragenlijst (over het leer- en leefklimaat, veiligheidsbeleving en de sociale vaardigheden) in.

Monitor sociale veiligheid

Drie categorieën met vragen zijn belangrijk voor de verplichte monitoring:

- Betrokkenheid (BT);
- Het welbevinden (WB) van de leerlingen;
- De pestbeleving (PB), waarbij leerlingen expliciet worden gevraagd naar de mate waarin ze het gevoel hebben gepest te worden.

Dit monitoren we minimaal één keer per jaar door alle leerlingen in groep 5-8 de vragenlijsten ZIEN! Leerling 5-8 Leer- en leefklimaat en ZIEN! te laten invullen.

Hiermee voldoen we aan de wettelijke eis om met een betrouwbaar en gevalideerd instrument, op een gestandaardiseerde wijze, jaarlijks te monitoren.

Ook geven we een representatief beeld van de beleving van de leerlingen op dit thema.

We streven ernaar om de monitoring twee keer per jaar te laten plaatsvinden:

In november worden alle vragen van ZIEN ingevuld door de leerkrachten en in april vullen de leerkrachten de vragen in behorende bij WB en BT. In november vullen de leerlingen vanaf groep 5 de vragenlijst *leer- en leefklimaat* in.

De categorie veiligheidsbeleving wordt gemonitord door de jaarlijkse tevredenheidspeiling van BOOR, die in februari wordt afgenomen.

De fase van begrijpen

In november en april analyseert IB van beide vragenlijsten op schoolniveau de items welbevinden en betrokkenheid. De gegevens worden door het team geduid. Deze items zijn indicatoren voor het gedijen en worden mede gebruikt bij het maken van onze groepsplannen. De analyse van welbevinden en betrokkenheid zijn terug te vinden op de ontwikkelingskaart.

Vanaf groep 5 worden door de leerlingen de vragenlijsten van Zien! ingevuld. De lijsten worden tijdens een groepsbespreking door de leerkracht(en) en IB besproken. Na de bespreking in november worden de eventuele bevindingen voortkomend uit Zien!, verwerkt in het groepsplan. Verder worden opvallende leerlingen vanuit het sociaal-emotioneel volgsysteem Zien! besproken in een leerlingbespreking. Eventuele vervolgstappen n.a.v. een leerlingbespreking kunnen zijn; kindgesprek, oudergesprek, verwijzing SMW (schoolmaatschappelijk werk). In maart wordt het groepsplan van november geëvalueerd en eventueel bijgesteld. Tevens wordt er gekeken welke leerlingen opvallen.

Naar aanleiding van de leerlingenvragenlijst over pestbeleving en pestgedrag worden er door de leerkracht kindgesprekken gevoerd als hier uitval op zichtbaar is. Het kan helpend zijn voor de leerkracht om voor het gesprek te kijken wat de leerling daadwerkelijk heeft ingevuld.

Het doel van de leerkracht is om te achterhalen of datgene wat er uit de test komt inderdaad beleefd wordt. De leerkracht bepaalt hierna wat dit betekent voor zijn handelen om hieraan te werken met het kind. De leerkracht handelt naar aanleiding van de uitkomsten van dit gesprek.

De fase van plannen

We leggen vast wat we gaan doen. Dit doen we door het op te nemen in onze groepsplannen voor de vakvormingsgebieden. We gebruiken de ZIEN!-handelingssuggesties om responsief te handelen. De leerlijnen zoals die binnen ZIEN! te vinden zijn, bevatten de doelen waar we aan werken. De handelingssuggesties in ZIEN! gebruiken we als inspiratiebron om interventies te beschrijven. Daarnaast kunnen we gebruik maken van beschikbare materialen, zoals spellen, prentenboeken of de methode soemo-kaarten voor de sociaal emotionele ontwikkeling.

De fase van handelen

We voeren dit plan uit, na afstemming met de groep en/of de leerling, en zo nodig met de ouders. De school stimuleert de sociaal-emotionele ontwikkeling preventief door structureel aan de sociaal-emotionele ontwikkeling te werken. De soemo-kaarten worden dus al preventief ingezet. De kaarten zijn verdeeld in kennis van sociaal-emotionele begrippen, sociaal-emotionele vaardigheden verwerven en vermijden van sociaal-emotionele vergissingen. Deze 3 aspecten zijn verdeeld over 25 lessen per jaar. Leerkrachten observeren hun groep en bepalen hieruit welke les op dit moment wenselijk is om te geven, met andere woorden: "wat speelt er". De kaart wordt aan het begin van de week geïntroduceerd. De gehele week kan hier verder naar gerefereerd worden. Naar aanleiding van het analyseren van conflicten op school, zijn we tot de conclusie gekomen dat leerlingen onvoldoende leren conflicten te hanteren. De volgende interventie is hierop ingezet. De leerlingen leren conflicten op te lossen. Hiervoor hanteren wij het stappenplan conflictoplossing. Het doel is dat leerlingen leren hun grenzen aan te geven. Met behulp van het stappenplan leren de leerlingen hier woorden aan te geven.

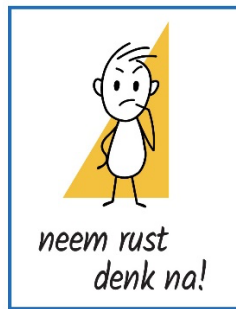
Het stappenplan bestaat uit 4 logo's ter visuele ondersteuning:

Logo 1: leerling vertelt wat hij/zij vervelend vindt

Logo 2: time-out, rust nemen en nadenken

Logo 3: oogcontact maken en uitspreken

Logo 4: ga naar een volwassene (het conflict is niet opgelost)

Het stappenplan hangt in iedere klas en aan de buitendeur richting schoolplein. Ook de overblijfoeders hanteren dit stappenplan om tot conflictoplossing te komen. Zo is er een eenduidige aanpak binnen de gehele school.

De Clipper heeft 3 overzichtelijke kapstokregels voor het gedrag op school.

De fase van evalueren

De leerkracht evalueert iedere dag op zijn/haar handelen. Daarnaast wordt in de cyclus aan het eind van een planperiode geëvalueerd of deze aanpak de groep of de leerling geholpen heeft. We reflecteren op ons handelen en stellen ons de vraag of het 'mij' gelukt is om deze groep en leerling(en) verder te helpen in hun socialemotionele ontwikkeling. Wanneer we zicht willen krijgen op de ontwikkeling van gedrag van het kind vullen we de vragenlijst nogmaals in.

Pesten:

Ondanks het streven kan pesten voorkomen.

Bij pesten/ pestincident wordt het volgende stappenplan gehanteerd.

- De leerkracht informeert beide ouders (pester en gepeste) afzonderlijk en verzoekt hen in gesprek te gaan met hun kind;
- De leerkracht meldt het incident aan de intern begeleider;
- De intern begeleider en leerkracht maken samen een plan tegen het pesten waarin een tijdspad wordt meegenomen, zodat ontstane zorgen opgeschaald kunnen worden;
- De leerkracht draagt zorg voor gepeste en pester in de klas door gesprekken individueel en het in groepsverband herhalen/ bespreken van gewenst gedrag;
- De leerkracht heeft een follow-up gesprek met ouders van beide kinderen (individueel);
- De leerkracht vermeldt het incident in parnassys en houdt het gedrag van beide kinderen in de gaten.